

አሸማቅቆ የማሸመድመድ ስልት

አስተያየት

ገብረ ሥላሴ አርአያ (ሰኔ 2009 ዓ.ም)

ሁሉ በትግራይ ያለው ተጨባጭ ሁኔታ ከሚያወሩት በተቃራኒው መሆኑን ጠንቅቀው ቢያውቁም ትግራይ በልማት ልትሰምጥ ነው እያሉ ቀጣይነት ያለው ፕሮፓጋንዳ በማካሄድ የትግራይ ፖለቲከኞችን አሸማቅቆ በክልሉ የሚደረገውን የልማት ጥረት የማስተጓጎል አካሄድ እንደ ስልት ተይዞ ለአመታት ተሰርቶበታል። ይህ ለ27 አመታት ብሰፊው የተሰራበት የማሸመድመድ ስልት የመሪዎቻችን ልብ ሰርስሮ በመግባቱ ዛሬ ፍሬ አፍርቶ ትግራይን ጎድተዋል። የትግራይ መሪዎች የተወራውን ልማት እውነት ሆኖ ቢገኝ የሚያስጠያቂው ይመስል ከፌዴራል መንግስት ለክልሉ የሚገባ ጥቅም አላስከበሩም ብቻ ሳይሆን በተመደበላቸው ባጀትም ተገቢ ልማት ባለምስራታቸውም ጭምር ክልሉ በልማት ወደ ኃላ ቀርቷል። የክልሉ በልማት ወደ ኃላ መቅረት፣ በክልሉ ያለውን የተበላሸ ቢሮክራሲያዊ አሰራርና ያልተመጣጠነ ግብር ማስከፈል ብክልሉ ሊፈጠር የሚገባውን የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ በተገቢ መንገድ ለማስኬድ አልተቻለም። በመሆኑም ነጋዴው ወደ አዲስ አበባ፣ ወጣቱ ወደ ስደት፣ ስራ አጥነት ከፍተኛው ቁጥር፣ ከአምስት አመት በታች ህፃናት ሞት አፋርን ብቻ የበለጠች፣ ከ43 በመቶ በላይ ህዝብ በሴፍቲኔት እህል እርዳታ የሚኖር፣ በልመና የሚተዳደር ህዝብ ከፍተኛውን ቁጥር ያላት፣ የጎዳና ተዳዳሪ ህፃናት የበዙባት፣ ከየትኛውም ክልል የበለጠ በጥላ ስር የሚማሩ ህፃናት ያሉባት፣ ከእንስሳ ጋር እየተጋፋ ውሃ የሚጠጣ ህዝብ በብዛት ያላት፣ ከፌዴራል ፕሮጀክቶች ሆን ተብሎ የተነጠለች ወይም "የምትቀጣ"፣ ከፌዴራል የገንዘብ ተቋማት ለግብርና ኢንቨስተሮች ዝቅተኛው የባንክ ብድርና የመድን ዋስትና የሚሰጥባት፣ ሰላምና ጦርነት ባልሆነበት ሁኔታ በምልሻና በጦር ሰራዊት ስር የምትኖር፣ ብጽጥታ ስጋት ምክንያት በድምበር ነዋሪ የሆነውን ግማሹ የክልሉ ህዝብም አገራዊ ሃላፊነት ተሸክሞ የኖረና ያለ ነገር ግን ከፌዴራል መንግስቱ ምንም አይነት የልማት አማራጭ ሳይቀርብለት በስጋት የሚኖርባት ክልል ሆናለች። ነገር ግን ከምትሰበሰበው በአገሪቱ ከፍተኛው የሚባለውን ግብር እና የምታስገኘውን የውጭ ምንዛሬ ያስተዋሉ ወገኖች ትግራይ ለፌዴራል መንግስቱ አንድ ሚሊዮን ሰጥታ አስር ብር የምትቀበል ክልል ነች በማለት ይገልጹታል። ይሁን እንጂ ህዝቡ እስከ አሁን ዝምታን መርጦ ቆይቷል። በአርግጥ አይቀጥልም።

በእንቅርት ላይ ጀሮ ደግፍ ይሉ ደግሞ ትግራይ አስጠግታ ያሳደግችውን ብአዴን በውስጡ የበቀለው የትምክህት ሃይል የበላይነቱን አግኝቶ ከህዝባዊ መስመሩ በመውጣት ከታሪካዊ ጠላቶቻቸው ጋር በማበር ትግራይን እና ህዝቧን በጠራራ ፀሃይ ደፍረዋል፣ ገድሏል፣ አስገድሏል፣ አስዘርፈዋል፣ አፈናቅሏል፣ ከክልሉ አባረዋል፣ ለስደት ዳርገዋል፣ ለደረሰው ጉዳትም ተገቢ አውቅና እንደመስጠት በመገናኛ ብዙሃን ሳይቀር ከደዋል ወይም አጣጥሏል። ከዚህ ጉዳት በተጨማሪ በውጭ እና በውስጥ ሆነው በትግራይ ህዝብ ላይ የዘር ማጥፋት ያወጁ ፀረ ብዙህነትና ሃሳዊ የአንድነት ጠበቆች የሚያራምዱትን መሰረት የሌለው ፕሮፓጋንዳ እንዳለ በመቀበል የትግራይ የበላይነት አለ የሚል አቋም በማራመድ እና በገሃድ ስም የማጥፋት ዘመቻ ከከፈቱ ቆይቷል። እንዲሁም ትግራይ ከማንም በላይ ለምታለች ብሎ በማስወራት የተሰራ መንገድ፣ ፎቅ፣ በፌዴራል ተቋማት ያለ ሹመኛ ወዘተ በመቁጠር ህዝቦች በጥርጣሬ አይን የሚያዩዋት ክልል ተደርጋ እንድትታይ ቀጣይና አደገኛ የሆነ ጥረት አድርገዋል። እነሱም ከስርአቱ ተጠቃሚ ሆኖው ሳለ አልተጠቀምን በሚል ሌላው ህዝብ የራሱን ትቶ በትግራይ ህዝብ ላይ እንድያቆኑ እና በጠላትነት እንዲመለከተው ሆን ተብሎ የተቀበለ ስልት ይዘው ይንቀሳቀሳሉ። "ብልጥ ልጅ እየበላ ያለቅሳል" በሚል መርህ እየተመሩ ሌሎችን በማሸማቀቅና በማዳከም በኢኮኖሚውንም ሆነ በፖለቲካው ዘርፍ ድሮ የነበረውን የበላይነታቸውን ማረጋገጥ ብሎም ኢትዮጵያን ከመፍረስ የታደጋት የፌዴራል ስርአትን አፍርሶ ሌሎችን የሚጨፈልቅ አሃዳዊ ስርአት መንግስት መፍጠር አላማ አድርገው ይንቀሳቀሳሉ ቢባል የተጋነነ አይሆንም። ይህ ለማስከት ሲሉም ራሳቸው ተቆጣጥረው የነበረና ያለ የመንግስት መዋቅር መጀመሪያ ማመጣጠን በሚል፣ ከዛም ስልጣን አነሰገ፣ ቀጥሎም ሁሉም የፌዴራል ስልጣን እና ወሳኝ ቦታ የትግራይ ተወላጅ ብቻ እንደያዘው አድርገው በማስወራት ህወሓት ላይ ብቻ ሳይሆን የትግራይ ህዝብ ላይ ከዘመቱበት ቆይቷል።

ለ፡- ኢህአዴግ ደርግን ሲገረሰስ የኢህአዴግ ሰራዊት በአብዛኛው የህወሓት ታጋይ እንደነበር ይታወቃል። ሆኖም ሁሉም ብሄሮች በእኩልነት የሚሳተፉባት ኢትዮጵያን ለመፍጠር ከነበረው ፅኑ እና ቀና እምነት አብዛኛው የህወሓት ታጋይ ካለምንም የጥሮታ ገንዘብ እና ጥቅማጥቅም ወደ ቀየው ተመልሶ ንሮውን እንዲገፋ ተደርገዋል። ከዚህ ከተሰናበተው ታጋይ ቀላል የማይባል መንገድ ላይ ወደቀ፣ ተራብ፣ በበሽታ ተጠቅቶ አሳካሚ አጥቶ ሂወቱ አለፈ፣ ለህዝብ እና ለአገር ሲሉ የሚወልዱበት እና የሚማሩበት ጊዜ በረሃ ለበረሃ ሲንከራተቱ ያሳለፉ ሴት ታጋይም ረዳት አጥተው እጅግ አሳዛኝ እና አሳፋሪ ሁኔታ ላይ ወድቀው ቀርቷል። ኢፍትሃዊነቱ በዚህ አሳቢነትም። ከዚህ በላይ የሚያሳዝነው እነዚህ ፍትሃዊ ባልሆነ ሁኔታ ከሰራዊቱ የተሰናበቱ ታጋዮች ሻቢያ በወረረን ጊዜም ወደ መከላከያ ሰራዊቱ እንዲመለሱ ተጠይቀው አምንታዊ ምላሽ በመስጠት ቀላል የማይባሉ ታጋዮች የሂወት እና የአካል መስዋዕት ከፍሏል።

በመከላከያ ሰራዊት የቀሩትም ጥቂት ሰራዊት(ታጋይ) ከነበራቸው የብአዴን፣ አህዴድ እና የደቡብ ህዝቦች ድርጅት በመክርግ እና ሃላፊነት ለማመጣጠን ሲባል ረጅም ልምድ ያላቸው የህወሓት ታጋዮች ከነበሩበት የሃላፊነት ደረጃ በሁለት እርከን ዝቅ ብለው መክርግ እንዲሰጣቸው መወሰኑንና መተግበሩን ይታወቃል። የአንድ አገር የመከላከያ ሰራዊት በብሄር የተመጣጠነ እንዲሆን ማድረጉ በጣም ትክክለኛ ፖለቲካዊ ውሳኔ ሲሆን በብቃት ሊሰጥ የሚገባው ወታደራዊ መክርግ ግን በብሄር ሲከፋፈል በአለም የጦር ሰራዊት ታሪክ የመጀመሪያው መሆን አለበት። ይህም ሆኖ በሰራዊቱ ሌሎችን "የማብቃት ስራ" እየተሰራ በትግሉ ወቅትና በመከላከያ ሰራዊቱ ሰፊ የወታደራዊ ልምድ ያላቸው ወታደራዊ መኮንኖች ገና ማገልገል በሚችሉበት እንድሜ እያሉ ከሌላ ብሄር ለሚመጡ መኮንኖች ቦታ እንዲለቁ እየተደረገ ቆይቷል አሁንም ቀጥሏል። የብሄር ማመጣጠን ስራ እየተሰራ እንደሆነና በወቅቱ የነበረውን የሰራዊት ብዛት ትልቁ ቁጥር የሚይዘው የአማራ ብሄር ተውላጅ፣ 2ኛ የአሮሞ፣ 3ኛ፣ የደቡብ፣ 4ኛ የትግራይ መሆኑን እና በላይኛው አመራርም በተመሳሳይ መልኩ የማመጣጠን ስራ እየተሰራ እንደሆነ የመከላከያ ሚኒስትሩ አንድ ወቅት በኢ.ቢ.ሲ ቀርቦው ማብራሪያ መስጠታቸው ይታወሳል።

እውነታው ከላይ እንደጠቀሰው እያለ ህወሓትን እና ማህበራዊ መሰረቱ የሆነውን የትግራይ ህዝብን አክረረው በሚጠሉ ሃይሎች፣ በተለይም በጦርነቱ እና በራሳቸው የፖለቲካ ይዘት ምክንያት የተሸነፉት የደርግ ትርፍ-ሬፊ፣ የኢህአፓ እና ሌሎች የቁም ሃይሎች ባወጁት የማያባራ የጥላቻ ፕሮፓጋንዳ ጉዳዩ ባልገባቸው ወገኖች ዘንድ የተዛባ አመለካከት እንዲይዙ ምክንያት ሆነዋል። ይህ በተራ ዜጎች ብቻ ሳይወሰን በኢህአዴግ አባል ድርጅቶቻችንም፣ በተለይም በአሁን ግዜ የአማራ ክልል እየመራ የሚገኘው ብአዴን የዚህ የቁም ሃይሎች የሚበትኑትን በሬ ወለደ ፕሮፓጋንዳ ሰላባ በመሆን በሂደት ከህዝባዊ መስመሩ አፈንግጦ የጥፋት ሃይሎችን ተቀላቅሏል (አመራሩ ውስጥ ጥቂት ቀና ሰዎች፣ ነገር ግን ሃይል የሌላቸው አሉ)። በመሆኑም ላለፉት አመታት ከነዚህ የጥፋት ሃይሎች ያበረው ድርጅት በክልሉ ባለው ሙሉ ህገመንግስታዊ ስልጣን እና ድርጅታዊ ነገቱን ተጠቅሞ ቀላል የማይባሉ የድርጅቱ አባሎችና በአገሪቱ የሚገኙ ተከታዮች የዚህ የተሳሳተ አመለካከት ስለባ በማድረግ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የጥፋት ሃይሎቹን አገልጋይ ለመሆን ብቅተዋል። ይህ በቁም ሃይሎች የተንበረከከው ሃይል ህዝባዊ መስመሩን ስቶ ወደ ጸረ ብዙህነት ካምፕ ከተቀላቀለ ጀምሮ የሚያስተዳድረው ክልል ለጥፋት ሃይሎች ማንቀሳቀሻ ክፍት በማድረግ በክልሉ በሚኖሩት የሌላ ብሄር ተውላጆች ላይ ዘግናኝ ጥቃት እንዲፈፀም አድርገዋል። አምና ብቅማንት እና በትግራይ ብሄር ተውላጆች የወሰደውን አሳዛኝ ጥቃት ፍትህ ባይገኝለትም ጥቁር ታሪክ ስንዶ አልፏል።

ሐ:- ሰው በላውን የደርግ መንግስት በኢህአዴግ መንግስት ይተካ እንጂ በፌዴራል መንግስት የሚገኘው መንግስታዊ መዋቅር ከላይ እስከታች የተሞላው በደርግ ዘመን ሲያገለግሉ የነበሩ እና ኢህአዴግን (በተለይም ህወሓትን) የማይቀበሉ ቢሮክራቶች በብዛት በመኖራቸው አዲሱ መንግስት ፖሊሲ በማስፈፀም ላይ ከባድ እንቅፋት ሆነውበት በመቀጠል ኢህአዴግን የሚጠላ ህዝብ እንዲበራከት ምክንያት ሆነዋል። ይህንን ለማሻሻል በማሰብም የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች በቀድሞው መንግስት አገልጋይ የነበሩ ቢሮክራቶችን የብሄር ድርጅቱ አባል አድርገው ቢመለምሉባቸውም በአላማ እምነት እና ህዝብን በማገልገል ስሜት ባለመሆኑ አባልነታቸው ለኪራይ ሰብሳቢነት እና አባል የሆኑበትን መንግስት ለመጣል የተጠቀሙበት ብዙ ናቸው። ቅንጅት የዛ ውጤት ነበር።

ይህ የኪራይ ሰብሳቢ መንጋ ከፀረ ብዙህነት እና የቁም ሃይሎች እንዲሁም የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች ከሚመለምሏቸው የአላማ ሽታ ያልነካቸው አባላት ጋር በመመጋገብ አባል የሆኑበትን ድርጅት ውስጡን ከማዳከም በዘለለ በአባል ድርጅቶች መካከል ጥርጣሬ እና ያለመተማመን እንዲነግስ ሳይታክቱ ሰርቷል ብቻ ሳይሆን ብአዴንን የመሰለ ድርጅትም ጠልፈው ለመጣል በቅቷል። ሆኖም ብአዴን ከህዝባዊ እምነት ወጥቶ ዘር ለማጥፋት ከተነሱ ፅንፈኛ ሃይሎች ጋር በማበር በክልሉና በአገራባች ወረዳዎች የፈጸመውና ያስፈጸመው ጸረ ህዝብ ተግባር ዓባይ ወንዝን እንደማያሸግረው ሲገዙብ በፌዴራል ተቋማት የያዘውን ስልጣን (ከድሳ ፕርሰንት በላይ) በመጠቀም በአገሪቱ ፖለቲካና ኢኮኖሚ የበላይነት አላቸው ብሎ የፈረጃቸው ህወሓት፣ ትግራይን እና የትግራይ ተውላጆችን ለማሸመድ ሌት ተቀን እየሰራ ይገኛል። ይህ እየሆነ ያለው በጥልቀት በመታደስ ላይ ነን የሚል ዲስኩር ባላቋረጠበት ሁኔታ እንደሆነ ልብ ይለዋል።

ይህ ሁሉ ግን ለምን?

የትግራይ ህዝብ በአረመኔዎቹ እና በአድላዊ ስርአቶች ተማርሮ የትጥቅ ትግሉን በማፋፋም ከመቶ አመት በላይ የቆየውን ግፍኛ የነፍጠኞች ስርአት ለመገርሰስ በተደረገ የትንቅንቅ ፊልሚያ እና አንፀባራቂ ድል የአንበሳውን ድርሻ የተጫወተ በመሆኑ ከተሸናፊው ሃይል የሚሰነዘር ቁም የከረረ አድርጎታል። እነዚህ ሃይሎች አሁን ላሉበት የማይወዱት ሁኔታ ህወሓት እና የትግራይ ህዝብን ተጠያቂ ያደርጉታል። በመሆኑም እነዚህ የተሸነፉ ሃይሎች ኢህአዴግ ውስጥ ከመሸገው ተንበርካኪ ሃይል ጋር በመሆን በተለያዩ ዘዴዎች ትግራይን እና ህዝቧን ለማሸመድ ሌት ተቀን እየሰሩ ይገኛሉ። የትግራይ ህዝብ ያልሆነውን ሆነ እያሉ በማጠልሸት በሌሎች ኢትዮጵያውያን ዘንድም እምነት እንዲያጣ እየተጉ ነው። ሆኖም እነዚህ በእኩልነት መኖር ያልተዋጠላቸው ሃይሎች በሌሎች ብሄሮች ብሄረሰቦች እና ህዝቦች ላይ ካላቸው ታሪካዊ ንቅትና ሽውራራ እምነት በመነሳት ትግራይን በማሸመድ ብቻ የፈለጉት ማሳካት የሚችሉ አድርገው ያስባሉ። ይህ ግን ስህተት መሆኑን ብቻ ሳይሆን ሊሆን የሚችለውን እና የሚጋጥማቸውን አደጋ መረዳት ይችሉ ዘንድ እቅጩን ሊነገራቸው ይገባል። እንግዲያውስ ትግራይን በማሸመድ የሚያተርፉት ነገር ቢኖር አንድ ነገር ብቻ ነው። በዚህ ፀረ ህዝብ እና ፀረ ብዙህነት ተግባራቸው ምክንያት ከሌሎች ክልሎች እና ብሄብሄረ ሰቦች እምነት ማጣት ይሆናል። የቅርብ ምሳሌ ለማስታወስ ያክል፣ አምና የአማራ ክልል በትግራይ ህዝብ ላይ የደረሰው ጭፍጨፋ ክልሉ በጥርጣሬ አይን ሊታይ እንዳደረገው እና ከሌላ ክልል የተመደቡ የዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ወደ አማራ ክልል አንሄድም እስከማለት የተደረሰበት ሁኔታ

አይተናል። በክልሉ ይሰሩ የነበሩ የትግራይ እና የሌላ ብሄር ተወላጆችም ክልሉን ለቀው የሄዱበት ሁኔታ ነው ያለው። ተመሳሳይ ጥቃት የደረሰባቸው የክልሉን ግማሽ መሬት የያዙት የቅማንት ብሄርም የራሳቸው አስተዳደር፣ የአገው ህዝብም የራሱ ክልል የማቋቋም ጥያቄ እስከ ማቅረብ ድረስ አልፏል። "ዛሬ ብትግራይ ላይ ነገ ድግም በኛ ላይ የታወጀ የጥፋት መንገድ ነው" ብለው ራሳቸውን ለመከላከል የተዘጋጁ ክልሎች እንደነበሩም ታዘብናል። የዚህ ውጤት ደግሞ አብሮ የመኖርን እድል ተመናኝም እስከ መበተን የሚሄድ አደጋ ሊፈጠር እድሉ ሰፊ ያደርገዋል። አያድርስና ይህ ቢያደግም ግን እንደ ኩርዶች አምስት ቦታ የሚበተኑ እነርሱ እንደሚሆኑ ጥርጥር የለውም። ይብላኝ ልሚሰኩኑ ገበሬ።

መፍትሄው

የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች በውስጣቸው ያለውን አጥፊ ሃይል ነቅለው የማውጣት ወኔ እንደሌላቸው አይተናል። ጥልቅ ተሃድሶ ብለው ጥልቅ ብልሽት ውስጥ እንደገቡ እያየን ነው። አገሪቱ የዘመነ መሳፍንቱ አይነት ሁኔታ ልትገባ ምንም አልቀራትም። አሁን ባለበት ሁኔታ ከቀጠልን አገሪቱ አይታው የነበረውን የተስፋ ጭላንጭል ጨልም ወደ መበታተን የማንደርስበት ምክንያት አይኖርም። መበታተን ደግሞ ሁሉንም የሚጎዳ ቢሆንም በበለጠ በዘላቂነት የሚጎዱ ግን ይኖራሉ። አያድርስ። ይህ እንዳይጋጥም ከተፈለገ የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች የሚከተለውን ማድረግ ይኖርባቸዋል።

፩ኛ፡- እያንዳንዱ የኢህአዴግ አባል ድርጅት ውስጡን ካላጠራ አባል ድርጅቱ ከኢህአዴግ ተሰናብቶ በፌዴራል ተቋማት ያለውን ወንበር፣ የህዝብ ውክልና እና ክልሉን የማስተዳደር ስልጣን እስከ የሚቀጥለው ምርጫ ብቻ ጸንቶለት ይቀጥላል። ያኔ እንደ ማንኛውም ድርጅት በግሉ ይወዳደራል። የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች ሁሉም አሳሳቢ የሆነ ውስጣዊ ብልሽት ቢኖራቸውም የብሔራዊነት ብልሽት የሚስተካከል ስለሌለ ያለው አማራጭ ከፀረ ህዝቦች ጋር የፈጠረውን አዲስ ጋብቻ መፋታት ወይም ማህበሩን መልቀቅ ይኖርበታል።

፪ኛ፡- አጋር እየተባሉ የሚጠሩ የተለያዩ ክልሎች እየመሩ ያሉትን ድርጅቶች የኢህአዴግ አባል በማድረግ በአገሪቱ የፖለቲካ ሂደት ሙሉ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ማድረግ። አንዳንዶቹ ከአሃዴግ ድርጅቶች የበለጠ ህዝባዊነት የተላበሱ እንደሆኑ ይታወቃል። በጎንደር የቅማንት እና የትግራይ ህዝብ ሲጨፈጨፍ ብአዴን የደረሰው ጉዳት ተጋኖዋል በማለት ሽምጥጥ አድርጎ ሲክድ የሱማሌ እና ሌሎች ክልሎች ግን በአደባባይ በመውጣት ህዝባዊነታቸውን አስመክረዋል። ሌላው አጋር ድርጅቶች በሙሉ ማለት ይቻላል ብዙሃነትን በሙሉ ልብ የሚቀበሉ ናቸው። ከአንዳንዶቹ የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች የተሻለ ህዝባዊነት እያላቸው እና የኢህአዴግን ፖሊሲ በተሻለ ሁኔታ አስፈፃሚ ሆነው እየሰሩ ባለበት ሁኔታ አባል የማይሆኑበት አሳማኝ ምክንያት አይኖርም። ስለሆነም እነዚህ ሃይሎች ወደ ኢህአዴግ በማስገባት በአገር ደረጃ (በሁሉም የፌዴራል ተቋማት) ያላቸው ተሳትፎ ከፍ ማድረግ የግድ ይላል። ይህ አሁን በአባል ድርጅቶች መካከል ያለውን ፉክክር እና ጎታች ፖለቲካ በኢህአዴግ ምክርቤት፣ በሚኒስትሮች ካቢኔ፣ እና በተለያዩ የፌዴራል ተቋማት ውስጥ የፖለቲካ ተዋናዮችን በመጨመር ያለውን አሳሳቢ ሁኔታ የሚሻሻልበት ዕድል መፍጠር ይቻላል።

፫ኛ፡- የአገሪቱ ዘላቂ ዋስትና የፌዴራል ስርአቱ አጠናክሮ መቀጠል ብቻ እንደሆነ መንገዱን ያስፈልጋል። መታወቅ ያለበት ቢኖር የጥፋት ሃይሎች የያዙትን እኩይ አላማ እንዳይሳካ ያደረገው የፌዴራል ስርአቱ መኖሩ እንጂ ለአርበኞች ግንቦት ሰባት ድርጅት የመንግስትን ሚስጥር በሚያቀብሉ ባለስልጣናት የተሞላው የኢህአዴግ መንግስት ጥንካሬ አይደለም። ስለዚህ የፌዴራል ስርአቱ አጠናክሮ መቀጠል አማራጭ የሌለው መፍትሄ እንደሆነ የሚያሳይ ነው። በመሆኑም የፌዴራል ተቋማት በጥፋት ሃይሎች እጅ ወድቀው አገር አቀፍ ችግር እንዳያስከትሉ ከተፈለገ ለኢህአዴግ አባል ድርጅቶች ብቻ ሳይሆን በ"አጋር" ድርጅቶች የሚመሩ ክልሎችም በፌዴራል ተቋማት ውስጥ በቂ ቦታ በመስጠት የብሄር (ከአቅም ጋር) በስልጣን የማመጣጠን ስራ በፍጥነት መሰራት ይኖርበታል። እንደሱ ከሆነ የፈለገው ቢንፈራገጥ የክልሉን ወንዝ ተሻግሮ የሚያንበረከከው ክልል የለም። የሚያፈርሰው ስርአትም አይኖርም። አምና ብአዴንን በጠልፉ ቡዳኖችና ግብረ አብሮቻቸው የሞከሩት ዘር ተከል የጥፋት ዘመቻ አዋሳኝ ወንዞች ሊሻገር ያልቻለ አንድ ማሳያ ነው። በአርግጥ የሚቀበላቸው አጡ እንጂ ጎንደር ላይ የፈጠሩት የወልቃይት ኮሚቴ እና የአሮሚያ ነውጥም ለአጋርነት በመጥለፍ ወንዝ መሻገሪያ ሊያደርጉዋቸው እንደሞከሩ ይታወቃል። ይህንን አስቃቂና የማይሳካ ሃቅ የገባቸው የጥፋት ሃይሎች አሁን እንደ አማራጭ የወሰዱት የፌዴራል ስርአቱን መዘውር የሆኑት የፌዴራል ተቋማት በወሳኝ መልኩ መቆጣጠር እና መሰሪ ተግባራቸው (ስርአቱን ማፍረስ) በተለያዩ መንገድ ለማስቀጠል እየሞከሩ ይገኛሉ። ስለሆነ የፌዴራል ተቋማት በአንድ ብሄር እጅ እንዳይወድቁ ወሳኝ ስራ መሰራት ይኖርበታል። ከዚህ ጎን ለጎንም ህገመንግሥቱ በአግባቡ ይፈጸም ዘንድ የህግ አውጪው በህግ አስፈፃሚው አካል ሳይሸማቀቅ ትርጉም ባለው ሁኔታ አስፈፃሚውን አካል የመቆጣጠር ስራ መሰራት ይኖርበታል።

፬፡- በአገሪቱ የህግ የበላይነት ለማረጋገጥ ከአፍ ያለፈ በተግባር ማሳየት የግድ ይላል። ለአገሪቱ ህልውና ሲባል ወንጀል የፈጸሙ ትልልቅ ባለስልጣኖች ወደ ህግ ለማቅረብ አባል ድርጅቶች ወኔው ሊኖራቸው ይገባል። አምና በአማራ ክልል እና በአሮሚያ ክልሎች የተፈጠረው አመፅ ሁሉም የኢህአዴግ ድርጅቶች ራሳቸውን በመገምገም 'ጸረ ዴሞክራሲ እና ከህዝባዊ መስመር የወጣ አስተሳሰብ ይዘን ስንጓዝ ስለነበርን ጥልቅ ተሃድሶ ያስፈልገናል' ማለታቸውን ይታወሳል። ጥልቅ ተሃድሶው እውነትነት የሚኖረው በየድርጅቱ ያሉ ጥፋተኞችን ወደ ህግ ሲቀርቡ፣ ሲጠየቁ እና ከስልጣናቸው ሲሰናበቱ ብቻ ነው። በዚህ ረገድ የአሮሚያ ክልል የላይኛውን እና መካከለኛውን አመራር እስከመቀየር እና ተጠያቂ ለይቶ እስከ ማውጣት የደረሰ ሲሆን ብአዴን ግን የጥፋቱ የሰላ ጫፍ የሆኑ፣ በክልሉ ታጣቂ ሃይሎች እንዲቀሳቀሱ የፈቀዱ፣ ትጥቅ ያስታጠቁ፣ አመጹን የመሩና የተሳተፉ የአመራር አባላት አሁንም ስልጣን ላይ ናቸው። ይህ ባልተቀየረበት ሁኔታ ኢህአዴግ እንደ ድርጅት ታድሶ ወደ ተሻለ መንገድ ይሄዳል ብሎ መገመት የሞህነት

ነው። የተጀመረውን ልማት ማስቀጠል እና ዳር ማድረስም እጅግ አስቸጋሪ ይሆናል። በኢህአዴግ አባል ድርጅቶች ያለውን ግንኙነት በዚህ ከቀጠለ ደግሞ አደጋው አይጣል ነው።

በሙጨረሻ

ለብአዴን - "በተሳሳተ መረጃ ላይ ተሞርኩዘን እህት ድርጅትን ጠርጥረነው ነበር ...፣ በጸረ ዴሞክራሲያዊ ባህሪ ተበላሽተን ነበር ... " ወዘተ ብሎ ራሱን የገመገመው ብአዴን ያ የተሳሳተ መረጃ ያለውን ለማረም የሰራው ስራ የለም። ብዙህ የተሳሳተ መረጃ ላይ ተመርኩዞ የያዘውን አቋም ከራሱ አልፎ አባሎቹ እና ተከታዮቹ ከማሳሳቱም በላይ የነዛውን መሰረተቢስ ወሬ ለፅንፈኛው ሃይል ተጨማሪ ግብአት በመሆን እያገለገለ ይገኛል። በውጤቱ ደግሞ የትግራይ ህዝብ ተጠቅቶበታል አሁንም እየተጠቃበት ነው። ብአዴን ሂስ ከማድረግ ያለፈ ጥፋቱ ብሎ ያመነውን በማረምና እንዲሁም የትግራይ ህዝብ በአደባባይ ይቅርታ በመጠየቅ እና ለተፈናቀሉ፣ ለተዘረፉ፣ ንብረት ለወደመጣቸው ወገኖችን እና ለጠፋው ሂወት ተገቢ ፍርድ እና ካሳ በመስጠት ታሪኩን ያስተካክል ዘንድ ወኔው ሊኖረው ይገባል። የእስከአሁኑ ሳይበቃ አሁንም እየተሄደበት ያለው የጥፋት መንገድ ከማንም በላይ የሚጎዳው ቢኖር ብአዴን እና ተከታዮቹ እንደሆነ ቆም ብለው ሊያስቡበት ይገባል። "Fool me once, shame on you; fool me twice, shame on me" እንደሚባለው የትግራይ ህዝብ ከአሁን በኋላ አይሞኝም።

ለህወሓት - መታወቅ ያለበት ነገር ቢኖር የፋሺስቶቹ መንግስት ወድቆ በአዲስ መንግስት ሲቀየር ህዝቡ የጓጓው ነገር አዲስ ባለስልጣናት ማየት ሳይሆን አዲስ እና በፊት ያጣውን ሁሉ የሚሰጠው ስርአት ለመፍጠር ነበር። የትግራይ ህዝብ ሰላም፣ የተሻለ ስርአት እና ለዘመናት ተነፍጎት የኖረውን ልማት እውን ለማድረግ ሲል የነበረውን የነፍጠኞች ስርአት ለመገርስስ ሁለንተናውን የከፈለ ህዝብ መሆኑን ለናንተ መንገር ለቀባሪ ማርዳት ይሆናል። ኋላ ቀረቹ የአፄዎች መንግስታት እና ተከትሎ የመጣውን ፋሺስታዊው ወታደራዊ መንግስት ከጫንቃው ለማውረድ በተደረገው የህዝቦች ትግል ትግራይ ከሌሎች በተለየ ሁኔታ የጦርነት አውድማ ሆኖ በመቆየትም ምክንያት 60 ሺ ወጣቶች የተሰዉባት፣ የመቶ ሺ ታጋዮች አካል የጎደሉባት ብቻ ሳትሆን እጅግ ከፍተኛ ቁጥር ያለው ሲቪል ህዝብ በናፓልም በምብ የተጨፈጨፈባት፣ በሺዎች የሚቆጠሩ ምሊሾች የተገደሉባት፣ እንሰሳ፣ መንደሮች፣ እርሻ፣ የተፈጥሮ ሃብት የወደመጣት፣ ረዳት ያጡ የሰማእታት ወላጆች ያሉባት፣ በአስር ሺዎች የሚቆጠሩ ታጋዮች በባዶ እጅ ተሰናብተው የሚኖሩባት ክልል እንደሆነች ሁሉም የሚያውቀው ጉዳይ ነው። ይህ በጦርነት የተንኮታኮተው ክልል እና ህዝብ በጦርነት የተጎዱ እና በተነፃፃሪ ልማት ወደ ኋላ የቀሩ ክልሎች የማገገሚያ ስራ ይሰራል የሚል የሽግግር መንግስት ወሬ ሳይጨበጥ የኤርትራ መንግስት ወረራ ደርሶ ክልሉ ለከፍተኛ ጉዳት ተዳርጓል። በፌዴራል መንግስቱም የተደረገለት የማገገሚያ ድጎማ የለም።

የማገገሚያ ድጋፍ ማግኘት ይቅርና እንደማነኛውም ኢትዮጵያዊ በእኩልነት የስርአቱ ተጠቃሚ መሆን እየተገባ በመሪዎቹ ተገቢ ያልሆነ መሸማቀቅ፣ ክልልን ረስቶ የመሃል አገር ትኩረት ማድረግ፣ ቅጥ ያጣ ቸልተኝነት፣ አቅመቢስነት እና ሌሎች አሳሳቢ ችግሮች ምክንያት ክልሉ አሁን ባለበት አስከፊ ሁኔታ ላይ ደርሷል። ስለሆነም አሁን ያለውን የይሉኝታ ፖለቲካ ትግራይ እና ህዝብዋ ስለጎዳው ይህ ጎታች ባህል ከመሰርቱ ተነቅሎ መጣል ይኖርበታል። ህወሓት ስልጣን ላይ እስካለ እና መቀጠል የሚፈልግ ከሆነ የእስከአሁኑ መንገድ ለራሱና ለህዝቡ የሚበጅ እንዳልነበረ አምኖ የአካሄድ ስር ነቀል ለውጥ መድረግ ይጠበቅበታል። የማንም ሙብት እና ጥቅም ሳይነካ የህዝቡን ክልሉን ጥቅም የሚያስከብር፣ የይሉኝታ ፖለቲካ ሰብር እንደ አሁኑ የትግራይ ወጣት እቅጩን የሚናገሩ መሪዎች እንዲኖሩት ይጠበቃል። የትግራይ ህዝብ ፋሺስታዊ ስርአት ለመገርስስ ከማንም በላይ መስለዋት የከፈለው በማንም ትምክህተኞችና ዘረኞች ሊሸማቅቅ እና ጥቃት ሊደርስበት ሳይሆን ዘላቂ ጥቅሙን እና የማይሸረረፍ ሙብቱን ሊያስከብር መሆኑን ታውቆ ካለምንም ይሉኝታና መሸማቀቅ ጥቅሙን የሚያስከብርለት ፖለቲከኛ ይፈልጋል።

ሃዘንተኛ ክልል ይመስል በየአመቱ እየመጡ የሚወራውን ያክል ያለመልማቱ የሚመሰክሩለት ጠያቂዎች የሚለግሱለትን ከንፈር መምጠጥ የትም አያደርሰውም። "አውቆ የተኛ ቢጠሩት አይሰማም" እንደተባለው ትግራይ ብትለማም ባትለማም የሚቀየር የጠላት አስተሳሰብ አይኖርም። መፍትሄው ያለመልማቱን አይተው የሚያከኩለት ልቦች መፍጠር ወይም አሉባልታዎቹን የማክሸፍ ጥረት ሳይሆን የትግራይ ህዝብ ለጥቃት ተጋላጭ ያደረገው ሁኔታ በዘላቂነት መቀየርና ሁለንተናዊ ልማቱ ሲረጋገጥለት ብቻ ነው። ያኔ የሚነካው አይኖርም። ስለሆነም ህወሓት አሁን የተቀጣጠለውን የህዝቡ የመልማት ጥያቄ እና ለፀረ ህዝብ ሃይሎች አልበገር ባይነቱን በማድመጥ ህዝቡ በሚፈሰበት አቅጣጫ ካልፈሰሰ በራሱ እየፈረደ እንደሆነ መገንዘብ ያስፈልጋል። ህወሓት መሸማቀቅ ካለበት ትግራይን ባለማልማቱ እና ህዝቡን ከችጋር፣ ከስደት፣ ከሰራ አጥነት፣ ከውሃ ጥም እና ሰላም በሌለበት ሁኔታ ህዝብ በመጎዳቱ ብቻ ነው።

"ኣጋር ድርጅቶች" - በኢህአዴግ አጠራር "ኣጋር" የሚባሉት የዓፋር፣ የሱማሌ፣ የሃረሪ፣ ጋምቤላ እና የቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልሎችን እያስተዳደሩ ያሉ የፖለቲካ ድርጅቶች ለ27 አመታት በግልጽ ሲሰሩበት የነበረውን የትምክህተኞች ሴራ አሁን የበለጠ ግልፅ ሆኖላቸዋል። በመሆኑም እነዚህ በእኩልነት መኖር ያልተሞላቸው ሃይሎች እየሄዱበት ያለው የጥፋት መንገድ በትግራይ ህዝብ ብቻ የሚቆም አለመሆኑን ተገንዝቦ በንቃት ሊታገሉባቸው ይገባል። እነዚህ ድርጅቶች በሚያስተዳድሩት ክልል ብቻ ሳይወሰኑ በፌዴራል ስርአቱ ሙሉ ተቀያይ በመሆን ተገቢ የትግል ድርሻቸው ሊወጡ ስለሚገባ ህገመንግስቱ በሚፈቅደው በፌዴራል ተቋማት የሚገባቸውን ቦታ መጠየቅ ይኖርባቸዋል። ኢትዮጵያ የብዙ ብሄርና ብሄረሰቦች፣ ቋንቋዎች፣ ባህሎች እና እምነቶች አገር መሆንዋን ተገንዝበው በእኩልነት መኖርን ሊለማመዱት የግድ ይላል። ይህ ያገጠጠ እውነታ የማይቀበል ካለ ሲሆን ስህተቱን አርም ይኑር ካልሆነ ግን መንገዱን ጨርቅ ያርግለት ሊሉት ይገባል። ህገ መንግስቱም አረጋግጦለታልና።

ሰላም!